

Portrætmaler Thomas Kluge bruger udtrykket 'et langt billede' om sit arbejde, fordi han, udover sin evne til at male realistisk, også ynder at lægge flere lag ind i et billede og portrættere mennesker på en hudløst ærlig måde. Det giver 'et langt billede', som beskueren kan dvæle ved og lægge sine egne erfaringer og tanker ind i.

Du kan aldrig gemme dig for

KUNSTNERENS BLIK

Thomas Kluge er som kunstmaler fuldkommen afhængig af sine øjne for at kunne male, men han er også afhængig af sit blik for, hvad vi rummer som mennesker.

Af Andrea Bak · Foto: Ulrik Jantzen, Büro Jantzen

KUNSTMALEREN Thomas Kluge hilser mig velkommen i haven foran familiens hus i centrum af Næstved. Han laver kaffe til os, som vi kan tage med over i hans atelier, men først viser han rundt blandt de mange portrætter, han har malet, primært af sin familie, og som hænger rundt omkring. Ved trappen op til første sal hænger et portræt af hans nu afdøde farmor. Hun er malet i profil med de klare blå øjne rettet ud mod billedets venstre kant. Det hvide hår er strøget tilbage i en elegant frisure, og ansigtshuden er lys, glat og ser en lille smule porøs ud. Hun ligner en sød farmor, men også en lidt skrap dame, der helt sikkert har været mere overbærende med sine børnebørn, end hun har været med sine egne børn. Eller, det er i al fald sådan, jeg tolker billedet.

”

Det er ikke forkert, når man siger, at øjnene er sjælens spejl, og for mig er øjnene måske det allervigtigste, når man skal portrættere et menneske

Og sådan er det med alle Thomas Kluges portrætter. Han bruger udtrykket 'et langt billede' om sit arbejde, fordi han, udover sin evne til at male realistisk, også ynder at lægge flere lag ind i et billede og ikke mindst at portrættere mennesker på en hudløst ærlig måde. Dette giver 'et langt billede', som beskueren kan dvæle længe ved og ikke mindst lægge sine egne erfaringer og tanker ind i.

Øjnene er sjælens spejl

Thomas Kluge fortæller, at han altid starter med at male øjnene, uanset hvem han skal male.

”Det er ikke forkert, når man siger, at øjnene er sjælens spejl, og for mig er øjnene måske det allervigtigste, når man skal portrættere et menneske. Du kan ikke gemme

dig, når du lader et andet menneske se dig i øjnene. Uanset hvor mange historier, du fortæller dig selv eller andre, uanset hvordan du klæder

I Thomas Kluges atelier står et staffeli med et kæmpestort lærred, hvor han er i færd med at male et billede af en hund. Det er en bestillingsopgave fra et ægtepar, der gerne vil have et portræt af deres broholmer, den store, godmodige hunderace, der blev fremavlet i Danmark under Frederik 2.s hof. Hele den forreste del af hunden er detaljeret og fremstår med næsten fotografisk præcision, mens bagpartiet og halen endnu blot er omrids malet med pensel.

dig, eller hvordan du taler, så vil dit sande jeg altid afspejle sig i dit blik," siger han.

"Jeg så for nylig et program i tv med forfatteren Knud Romer, der fortalte om at miste synet på grund af grøn stær. Han sagde, at man bliver grim af at blive blind, men jeg synes, øjnene viser en masse, selvom man ikke kan se. Jeg har tænkt meget over, at jeg gerne vil male Knud og på den måde fortolke ham, som jeg ser ham," siger han.

"Jeg har efterfølgende også tænkt virkelig meget over, hvad jeg skulle stille op med mig selv, hvis jeg mistede mit syn. Som kunstner er mine øjne jo mindst lige så vigtige som den hånd, jeg maler med," siger Thomas Kluge.

"Knud kan ikke længere leve af at skrive, fordi han har mistet sit syn, og han må leve af at holde foredrag. Det fik mig til at tænke over, om jeg kunne leve af mine ord, hvis jeg ikke længere kunne se, for jeg taler lige så meget som Knud. Men hvordan skal jeg komme til mine ord, hvis jeg ikke kan male? Jeg kan heller ikke forestille mig, hvordan jeg skulle kunne male uden at kunne lugte eller smage, men jeg er helt sikker på, at det vil være meget svært for mig at forene mine sanser uden øjnene. Det er mine øjne, der binder det hele sammen, og tanken om, at der skal ske noget med mit syn, er meget, meget skræmmende," siger han.

”Uanset hvor mange historier, du fortæller dig selv eller andre, uanset hvordan du klæder dig, eller hvordan du taler, så vil dit sande jeg altid afspejle sig i dit blik,” fortæller Thomas Kluge.

Ærlige portrætter af kongefamilien

At man ikke kan gemme sig for Thomas Kluges blik er der mange eksempler på. To af de mest kendte er nok hans portrætter af dronning Margrethe 2. Det første malede han i 1995, hvor dronningen poserede for ham i helt almindeligt tøj. Billedet er skåret lige over brystet, og hun har en hvid og blå trøje på. Hendes blik er rettet ud mod beskueren i øjenhøjde, og hun har et næsten utydeligt smil om munden. Portrættet vakte opsigt, da det blev afsløret, fordi det var første gang, man så dronningen portrætteret så ærligt. Alle rynker er synlige, og det venstre øje er lidt mere mat end det højre. Folk var nok

”

Da dronningen så det færdige billede, sagde hun: 'Jeg ligner en, der spiser børn til morgenmad!'

vant til at se dronningen sådan på fotografier, men på et maleri? Kan man virkelig tillade sig at male monarken på den måde?

”Billedet er bygget op af modsætninger. Du har den lyse og den mørke side, den varme og den kolde, og den udadvendte og den indadvendte, og så har du det private og det officielle. Det, som beskueren får ud af at betragte billedet, afhænger derfor i høj grad af hvilket humør, vedkommende selv er i. Det giver billedet neutralitet, og det er beskueren, der afgør billedet – hverken modellen eller mig,” siger Thomas Kluge.

”Dronningens egen reaktion på maleriet var: 'De har sandelig fået det hele med' og så vidste jeg, at det var godkendt. For hvis

dronningen er utilfreds med noget, så siger hun ingenting," ler Thomas Kluge.

Faktisk var billedet så godkendt, at kongefamilien flere gange har ladet sig portrættere af Thomas Kluge.

Fem år senere fik han igen lov at male dronningen. Hvor det første maleri viste en afslappet, moderne kvinde, er billedet fra 2000 i dén grad af en regent med hele kongehuset som institution og dets tyngde. Thomas Kluge har malet dronningen i helfigur med diadem på hovedet og i et prægtigt rødt og guldfarvet skrud.

"Her er virkelig tale om en fyrste!" siger han om billedet.

"Da dronningen så det færdige billede, sagde hun: 'Jeg ligner en, der spiser børn til morgenmad!' Jeg synes, den bemærkning viser dronningens store humoristiske tilgang og bevidsthed om sig selv og om sin rolle både som symbol og menneske," siger han.

"Hensigten med billedet er at fremstille hende i al den pomp og pragt, man forbinder med en regent, og ikke mindst som en voksen kvinde med et vigtigt hverv, og som tager sin livsopgave særdeles alvorligt", siger han.

"I det første portræt ville jeg skrælle alt det fyrstelige af hende. Jeg bad hende om at møde op uden makeup, men hun ville gerne have lidt læberødt på, og det gik jeg med til. Jeg ville gerne se, om der var noget royalt uden diademer, ordner og flotte kjoler, og det synes jeg, der er," siger han.

Om Thomas Kluge

Thomas Kluge er født 6. marts 1969 i Glostrup. Han bor i Næstved sammen med sin hustru, provst Anna Helleberg Kluge og deres tilsammen fem børn. Han er autodidakt kunstmaler og debuterede på Kunstnernes Efterårsudstilling i 1993. Han er kendt for sin fotorealistiske malestil og betegner sig selv som magisk realist.

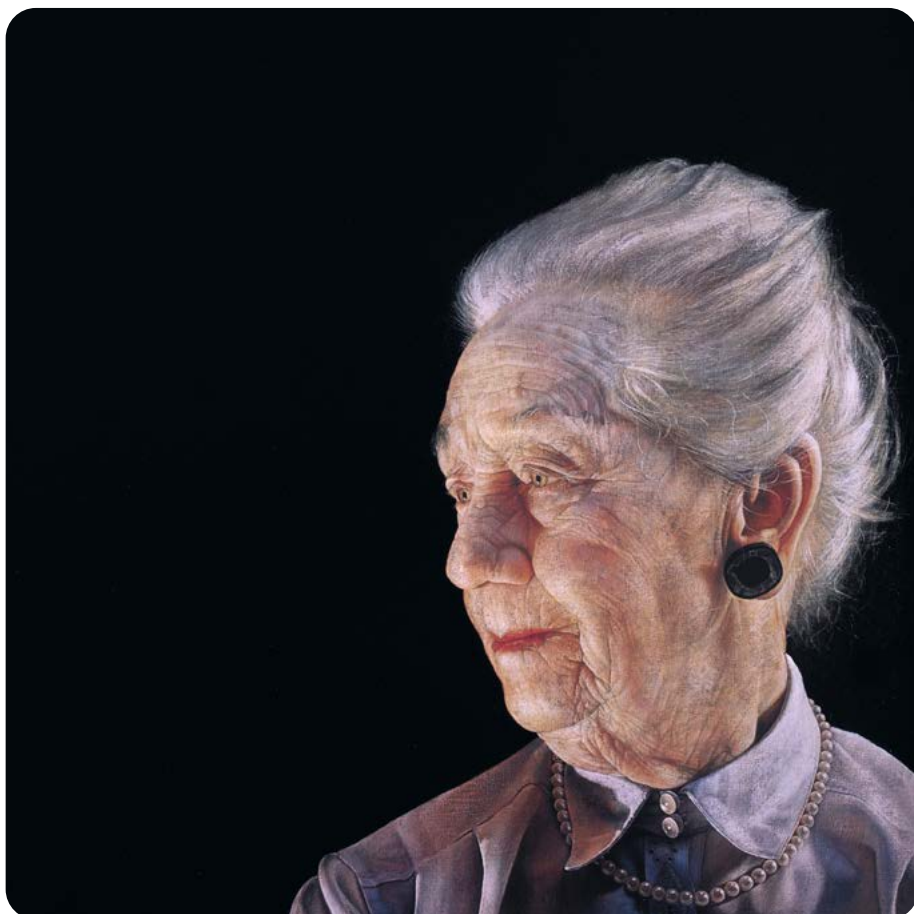

Da Thomas Kluge malede prinsgemalen, havde han fokus på beskueren. "For hvorfor er hesten der? Hvorfor er der så langt mellem dem? Det er beskueren, der afgør det," siger han.

Thomas Kluges portræt af sin nu afdøde farmor hænger i familiens hus ved trappen til første sal. Thomas Kluge fortæller, at han altid starter med at male øjnene, uanset hvem han skal male.

Kunstneren bestemmer

Thomas Kluge har oplevet flere eksempler på, at hans 'modeller' har forsøgt at bestemme over deres portræt, dog uden held. En af dem var prins Henrik, der efter afsløringen af 'fyrste-billedet' af sin hustru bad om også at blive portrætteret i forbindelse med sin fødselsdag.

Prins Henrik havde, som det kreative menneske han var, en masse forskellige ideer til, hvordan billedet af ham skulle komponeres. En af dem var, at han skulle males sammen med en hest, og selvom Thomas Kluge først tænkte, at det ville blive et voldsomt stort billede, var han ikke afvisende. Dog var han meget opmærksom på, at prinsgemalen skulle fremstå på en måde, så han ikke blev komisk eller måske ligefrem latterlig.

"Prins Henrik fik meget kritik i visse medier, og jeg ville for alt i verden undgå skriverier om

Prins Henrik fik meget kritik i visse medier, og jeg ville for alt i verden undgå skriverier om 'prinsen på den hvide hest', og derfor syntes jeg ikke, han skulle afbildes på hesten

'prinsen på den hvide hest', og derfor syntes jeg ikke, han skulle afbildes på hesten. Jeg så hesten som Ekstra Bladets daværende redaktør, Bent Falbert, som jeg mente havde været særlig hård ved ham," fortæller Thomas Kluge.

Hesten står i billedets venstre side, og kun hoved og hals er synlig. Mellem den og prins Henrik er der helt sort.

"Mørket er det spændingsfelt, hvor det muligst fortælling ligger," siger Thomas Kluge.

"Da jeg malede det første billede af dronningen, tog jeg udgangspunkt i mig selv og i det, jeg kunne genkende i mig selv hos dronningen. I det andet billede fokuserede jeg på kongehuset som institution og dronningens rolle, og da jeg malede prinsgemalen, havde jeg fokus på beskueren. For hvorfor er hesten der?

Hvorfor er der så langt mellem dem? Det er beskueren, der afgør det," siger han.

"De tre billeder er nogle af de vigtigste, jeg har malet, og jeg har lært utrolig meget som kunstner af at arbejde med netop dem," siger Thomas Kluge.

Maler stemningen omkring en person

En anden, der gerne ville bestemme, var Mærsk Mc-Kinney Møller. Hans første ønske var at blive portrætteret på sit skib med Kullen og Dannebrog i baggrunden, men det afslog Thomas Kluge med ordene: "Det skal De bruge en fotograf til – ikke mig".

Thomas Kluge starter altid sit arbejde med at fotografere dem, han skal male, og det var også tilfældet med Mærsk.

”

Mærsk syntes, jeg portrætterede ham hårdt, og han sagde, at han gerne ville males som min farmor

"Meningen med at fotografere folk er ikke, at jeg maler det, der er på fotografiet. Det er en skitse, så jeg kan placere øjne, ører, skuldre og så videre korrekt. Mærsk blev fotograferet i sit hjem, og jeg fik nogle glimt af, hvor rar han kunne være, men da jeg skulle male ham, kunne jeg ikke negligere hans udstråling eller rolle som et kæmpe fyrtårn i dansk erhvervsliv, ligesom jeg hverken kunne eller ville negligere den mægtige mand, han var. Jeg kunne både se og mærke myterne og den kæmpe respekt, der omgav ham, og det var jeg nødt til at tage med i mit portræt af ham," fortæller han.

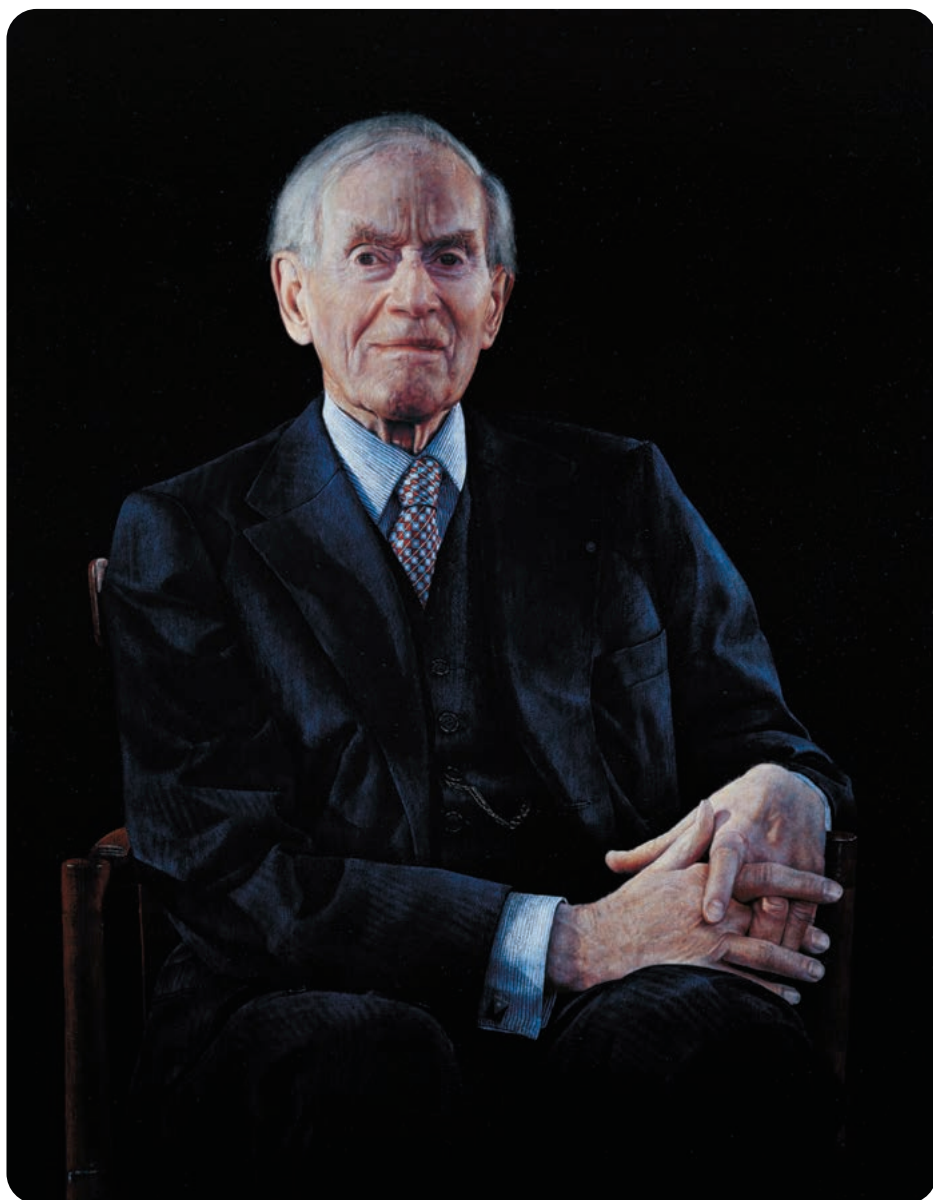
"Mærsk syntes, jeg portrætterede ham hårdt, og han sagde, at han gerne ville males som min farmor. Jeg svarede: 'Men De er jo Hr. Møller, ikke fru Larsen', og det forstod han godt."

Hr. Møller tog imod sit portræt med ordene 'De er vel nok dygtig. Det ligner mig', men efterlod ingen tvivl om, at han gerne ville have haft et portræt med et blødere udtryk.

"Hvis jeg havde gjort det, ville forfængeligheden stå i vejen for billedet, og det bliver uærligt. Jeg syntes, det var vigtigere at hylde ham som det store menneske, han var," siger Thomas Kluge.

Da Mærsk blev fotograferet af Thomas Kluge i sit hjem, fik Thomas Kluge nogle glimt af, hvor rar Mærsk kunne være, men da han skulle male ham, kunne han ikke negligere Mærsk's udstråling eller rolle som kæmpe fyrtårn i dansk erhvervsliv.

Fra at male med egne ord 'sort', altså med 100 procent fokus på personen, han portrætterer uden baggrund, er Thomas Kluge nu begyndt at male landskaber.

Mere lys i billederne

Thomas Kluge er i gang med at åbne et nyt kapitel i sit virke som kunstmaler. Fra at male med egne ord 'sort', altså med 100 procent fokus på personen, han portrætterer uden baggrund, er han nu begyndt at male landskaber. Han har malet Stevns Klint, og hans næste projekt er Kronborg. Han kalder det selv at male et portræt af et landskab.

"Et ansigt er ligesom et landskab. Der er fordybninger, bjerge, søer, mørke, lys. Så et ansigt

er på mange måder et kuperet landskab, og for at lykkes med landskabsmaleriet er jeg nødt til at besjæle landskabet," siger han.

"Fra udelukkende at have haft fokus på det menneske, jeg har malet og ved at udelukke alt andet, har jeg skabt en meget lille fortælling, hvor meget er blevet fortalt i mørket omkring motivet. Men nu er jeg klar til at lukke mere lys ind i mine billeder og på den måde åbne en ny dør som kunstner," siger han. ■